



Euro-Med Monitor
FOR HUMAN RIGHTS

İsrail'in Keyfi Öldürmeleri ve Yapısal Şiddet Sistemi

Kısa Rapor

Ekim 2015

euromedmonitor.org

MAİSAM tarafından tercüme edilmiştir.

İsrail güçleri yıllardır Filistin topraklarında aşırı güç kullanmakta ve keyfi öldürmeler gerçekleştirmektedir. Bu eğilim son birkaç hafta içinde daha da tırmanmış; Batı Şeria ve Kudüs'e konuşlandırılan İsrail askerleri, saldırılara karıştığından şüphelenilen Filistinlilere ve hatta hâlihazırda gözaltında bulunan kişilere karşı ateşli silah kullanmıştır.

Örnek Vakalar

● **12 Ekim'de**, Kudüslü 13 yaşındaki **Ahmed Manasra**, Kudüs'ün kuzeyindeki Hizma kasabasında bir aracın kendisine çarpmasının ve ardından sopa ve metal borularla dövülmesinin ardından yaralandı. İsrail kaynakları, çocuğun bir İsrail askerini bıçaklamaya teşebbüs ettiğini iddia etti. Video kayıtlarında, çocuğun yerde kanlar içinde yatarken yardım için ağladığı, İsraili kişilerin ise ona küfrettiği ve ölmesini dilediği duyulmaktadır. Olay yerine bir ambulans gelmesine rağmen, gence 25 dakika boyunca herhangi bir tıbbi müdahalede bulunulmadı.

Manasra ambulansı gördüğünde ayağa kalkmaya çalıştı, ancak bir asker tarafından tekmelenerek buna engel olundu. Çocuk, ağır yaralı olarak **Hadassah Ein Kerem Hastanesine** kaldırıldı ve burada gözaltı altında tutulmaya devam edilmektedir.

İsrail gazetesi **Yedioth Ahronoth**, olayın başlangıcını şu şekilde aktardı:

"Filistinli bir çocuk ile İsraili bir çocuk kavga etti ve İsraili çocuk 'sabotajcı' diye bağırды."

Gazeteye göre daha sonra İsrail askerleri Filistinli çocuğu yaraladı ve kuzenini öldürdü.

● **Aynı gün**, 16 yaşındaki **Marah Bakri**, okuldan çıktıktan sonra öğleden sonra evine, Beyt Hanina'ya gitmek üzere otobüs beklerken İsrail askerleri tarafından yaralandı. Bir İsrail askeri, Bakri'nin bir meslektaşını bıçaklamaya çalıştığını iddia ederek onu kasıtlı olarak hedef aldı.

Sosyal medyada yayılan bir fotoğrafta, okul üniforması içindeki kızın etrafının dokuz İsrail askeri ve güvenlik polisi tarafından çevrildiği, bazılarının silahlarını ona doğrulttuğu görülmektedir. Başka bir fotoğrafta ise Bakri'nin kanlar içinde yerde yattığı görülmektedir. Sol eline isabet eden üç kurşun ve yüzüne saplanan şarapnel parçaları nedeniyle yaralanmıştır.

Bakri şu anda İsrail'deki **Hadassah Ein Karem Hastanesinde** tutulmakta, gözaltı altında bulundurulmakta ve ailesiyle görüşmesine izin verilmemektedir. Bakri'nin avukatı **Sana'a Dwaik**, geçtiğimiz Salı günü görülen ilk duruşmada İsrail polisinin sözde bıçaklama girişimine dair herhangi bir kanıt sunmayı reddettiğini söylemiştir. Bunun yerine polis, delillerin kızın avukatına veya kamuoyuna gösterilemeyecek kadar hassas olduğunu ileri sürmüştür.

● **29 yaşındaki İsrâa Abed**, İsrail kimliği taşıyan bir Filistinli olup, İsrail'in sivilleri kasıtlı olarak hedef alması ve keyfi öldürmelerine ilişkin başka bir örnektir.

9 Ekim'de İsrail askerleri İsrâa'ya dört gerçek mermiyle ateş açtı. Diğer vakalarda olduğu gibi İsrail makamları, Abed'in bir İsrail askerini bıçaklamaya çalıştığını iddia etti. Ancak olayın

gerçekleştirdiği **Afula** kentindeki merkez tren istasyonunun güvenlik kameralarından elde edilen görüntüler, İsrail makamlarının insan hayatına yönelik pervasız tutumunu belgelemektedir.

Euro-Med Monitor ekibine konuşan görgü tanıkları, Abed'in kendisini silah doğrultan İsrail askerleri tarafından çevrili bulunduğu son derece korkmuş ve paniklemiş olduğunu ifade etti. Askerler ona başörtüsünü çıkarmasını ve çantasını yere bırakmasını bağırarak emretti. Genç kadın başörtüsünü çıkarmayı reddetti, ancak ellerini havaya kaldırdı ve askerlere kendisini vurmamaları için yalvardı. Buna rağmen askerler, vücudunun üst kısmına isabet edecek şekilde dört gerçek mermiyle ateş açtı.

● **8 Ekim'de**, Kudüslü 19 yaşındaki **Tha'er Abughazaleh**, bir İsrail askerini ve üç kişiyi daha bıçaklayarak hafif yaralanmalarına neden olduktan sonra bir İsrail polisi tarafından vuruldu. Polis daha sonra, Abughazaleh'in İsrail askerleri tarafından kovalanırken vurulduğunu açıkladı. Ancak fotoğraflar, Abughazaleh'in başından vurulduğunu ve merminin başının hemen yanında yere düştüğünü göstermektedir. Bu durum, onun kaçmaya çalışırken değil, yakın mesafeden vurularak öldürüldüğünü düşündürmektedir.

● **4 Ekim'de**, İsrail polisi, Kudüs yakınlarındaki İseviyye köyünden 19 yaşındaki **Fadi Samir Mustafa Alloun'u**, 15 yaşındaki Yahudi bir çocuğu bıçakladığı iddiasıyla vurup öldürdü. Görgü tanıkları Euro-Med Monitor'a, Alloun'un Kudüs'ün Musrara bölgesinde yürürken bir grup İsraili yerleşimci tarafından kovalandığını anlattı. Yerleşimciler, aynı günün sabah saatlerinde kendi gruplarından iki kişinin öldürülmesini protesto etmek amacıyla toplanmıştı. Anlatılanlara göre yerleşimciler Alloun'u gördüklerinde ona saldırmaya çalıştı ve bunun üzerine Alloun Haim Barlev Caddesi'ne doğru kaçtı.

Olay yerine bir İsrail polis aracı geldi ve polis memuru gence doğru yedi gerçek mermi ateşledi. İsrail internet sitelerinde paylaşılan video kayıtları, Alloun'un vurulmadan önce Musrara bölgesinde yerleşimciler tarafından kovalandığını ve saldırıya uğradığını göstermektedir. Ailenin avukatı **Muhammed Ahmed** ile Alloun'un babası **Samir Alloun**, Euro-Med Monitor'a İsrail makamlarından otopsi yapılmasını talep ettiklerini ancak taleplerinin reddedildiğini söyledi.

Gerçek bir tehdit veya tehlike bulunmaksızın sivillerin öldürülmesi ya da öldürülmeye teşebbüs edilmesi, **Dördüncü Cenevre Sözleşmesi** ve bu sözleşmenin **Birinci Ek Protokolü** tarafından yasaklanmıştır. Bu fiil, **Madde 8(2)(a)(1,3)** uyarınca bir "**savaş suçu**" olarak kabul edilmektedir.

Hedef alınan kişi bir saldırıya karışmış olsa bile, kişi teslim olmuşsa ve artık herhangi bir tehlike veya tehdit oluşturmuyorsa, ona ateş edilerek öldürülmesi hukuken kabul edilemez.

Cenevre Sözleşmeleri Birinci Ek Protokolü'nün 41. maddesi, "savaşma kabiliyetini kaybetmiş bir kişinin hedef alınmayacağını" belirtmektedir. Ayrıca aynı madde, bu yasağın; yakalanmış, gözaltına alınmış veya yaralanma ya da hastalık nedeniyle savaşma yeteneğini kaybetmiş kişileri de kapsadığını açıklamaktadır. Aynı protokolün **85. maddesi** ise, "savaşma kabiliyetini kaybettiği bilinen bir kişinin hedef alınmasının sözleşmenin ihlali sayılacağını" hükme bağlamaktadır.

● **22 Eylül’de**, El-Halil’den 18 yaşındaki **Hadil el-Haşlamun**, Filistinlilerin yalnızca bölgede yaşıyorlarsa geçmelerine izin verilen ve “Kontrol Noktası 56” olarak bilinen noktada öldürüldü. Görgü tanıklarına ve babasına göre genç kız, metal dedektörünün ötmesi üzerine durdurulduğunda kontrol noktasından geçmekteydi. Bir asker onu aramak istedi, ancak genç kız bunu reddederek kontrolün bir kadın tarafından yapılmasını talep etti. Tanıkların ifadesine göre erkek asker daha sonra ona bağırmağa başladı ve sol bacağına ateş ederek yere düşmesine neden oldu. Buna karşılık İsrail makamları, askerlerin genç kızın üzerinde bir silah bulunduğunu fark ettiklerini ve durup silahı bırakmasını istediklerini ileri sürdü.

Makamların iddiasına göre genç kız yürümeye devam edince askerler onun yakınındaki yere gerçek mermilerle ateş açtı ve bunun üzerine genç kız bir bıçak çıkardı. Yetkililere göre askerler derhal genç kızın göğsüne ve bacaklarına ateş etti. Genç kız daha sonra nakledildiği **Shaarey Tzedeq Hastanesine** kaldırıldı. Ancak **Dünya Kiliseler Birliği’nin Filistin ve İsrail’deki Ekümenik Eşlik Programı** kapsamında görev yapan Brezilyalı bir gönüllünün çektiği fotoğraflar ve diğer görgü tanıklarının ifadeleri, genç kızın İsrail askerleri için herhangi bir tehdit oluşturmadığını göstermektedir. Bu anlatımlara göre iki asker önce genç kızın sağ dizine gerçek mermiyle ateş etti, ardından ona yaklaşıp yaklaşık bir metre mesafeden sağ uyluğuna ikinci bir kurşun sıktı. Daha sonra leğen kemiğine, karın bölgesine, her iki ön koluna ve göğsüne ateş ettiler. Tıbbi rapor, ateş eden asker sayısının birden fazla olduğunu göstermektedir.

İki görgü tanığının ifadeleri birbiriyle çelişmektedir; bunlardan biri genç kızın yere düştüğünde bir bıçağı elinden bıraktığını söylerken, diğeri herhangi bir bıçak görmediğini ifade etmiştir. Brezilyalı gönüllü tarafından çekilen fotoğraflar ikinci anlatımı desteklemektedir.

İsrail makamları, kontrol noktasındaki güvenlik kamerası görüntülerini yayımlamayı reddetmiştir; bu durum da genç kızın suçsuz olabileceğine işaret etmektedir. Her hâlükârda, genç kızın elinde gerçekten bir bıçak bulursa bile, 18 yaşındaki bir kızı etkisiz hâle getirmek için aşırı güç kullanıldığı açıktır.

Olayın ardından İsrail askerleri El-Haşlamun’un 40 dakika boyunca kan kaybetmesine izin vermiş ve ambulansların ile sağlık görevlilerinin tıbbi yardım sağlamasını engellemiştir. Hastaneye nakledildiğinde dahi ilk yardım uygulanmamıştır. Oysa raporlar, akciğerlerini dolduran yoğun sıvı nedeniyle nefes alabilmesi için solunum tüpüne ihtiyaç duyduğunu göstermektedir.

Bu tür uygulamalar, **Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 15 Aralık 1989 tarihinde onaylanan Yargısız, Keyfi ve Özet İnfazların Etkili Şekilde Önlenmesi ve Soruşturulmasına İlişkin İlkeler’in (ECOSOC İlkeleri)** ihlalidir. Söz konusu ilkeler ayrıca, ateşli silahların yalnızca meşru müdafaa veya başkalarını koruma durumlarında kullanılabileceğini belirtmektedir. Bunun da ancak yakın bir ölüm veya ağır yaralanma tehdidinin bulunduğu ve bir suçun ya da kaçışın önlenmesi için müdahalenin gerekli olduğu durumlarda mümkün olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen **Kolluk Görevlileri Davranış Kuralları**, “kolluk görevlilerinin güç kullanımının istisnai olması gerektiğini” vurgulamaktadır.

Kurallar, kolluk görevlilerinin suçun önlenmesi veya suçluların ya da şüphelilerin yasal olarak yakalanmasına yardımcı olunması amacıyla koşulların makul ölçüde gerekli kıldığı durumlarda güç kullanabileceklerini kabul etmektedir. Bununla birlikte, bunun ötesinde herhangi bir güç kullanımına izin verilmediğini de açıkça belirtmektedir.

• **Bu ilkelerin İsrail güçleri tarafından ihlal edildiği bir diğer olay**, 17 Ağustos'ta meydana geldi. O gün İsrail sınır polisi, Cenin bölgesindeki Kefr Rai kasabasından 25 yaşındaki **Muhammed Bessam Amşa'yı**, Zaatara kontrol noktasından geçerken öldürdü.

İsrail polisi, Amşa'nın yanında bir bıçak bulunduğunu ve bir İsrail askerini bıçaklamaya teşebbüs ettiğini iddia etti. Ancak görgü tanıkları, adamın yanında herhangi bir bıçak görmediklerini ifade etti. Ertesi gün İsrail güçleri Amşa'nın evine baskın düzenledi ve vurulmadan önce elinde bıçak bulunduğunu gösteren fotoğraflara sahip olduklarını öne sürdü. Ancak babası bu fotoğrafları görmek istediğinde, İsraili subay bunu reddetti.

• **23 Temmuz'da**, İsrail güçleri El-Halil'in Beyt Ümmar köyünden 53 yaşındaki **Felah Hamdi Zamel Ebu Merya'yı** öldürdü. Askerler, oğlu Muhammed'i gözaltına almak amacıyla evine baskın düzenledi. Genç adama ateş açıldığında Ebu Merya paniğe kapıldı ve balkonundan askerlere bir çömlek vazo fırlattı. Askerler buna karşılık onun göğsüne üç gerçek mermi ateşledi.

İsrail makamları, ailenin oğullarını teslim etmeyi reddettiğini ve askerlere saldırdığını iddia etti. Ancak Felah'ın diğer oğlu **Haydar Ebu Merya'ya** göre askerler eve gelir gelmez Muhammed'i dövmüş ve vurmuş, onu ağır şekilde yaralamıştır. Bunun üzerine Felah askerlere bağırma ve evi terk etmelerini istemeye başlamıştır. Daha sonra göğsünden vurulmuş ve askerler, ölümüne kadar ambulansların kendisine ulaşmasını engellemiştir.

Eylem Çağrısı

Cenevre Sözleşmeleri ile Yargısız, Keyfi ve Özet İnfazların Etkili Şekilde Önlenmesi ve Soruşturulmasına İlişkin İlkeler, şu hükmü içermektedir:

“Yargısız, keyfi ve özet infaz şüphesi bulunan tüm vakalarda kapsamlı, süratli ve tarafsız bir soruşturma yürütülmelidir.”

Avrupa-Akdeniz İnsan Hakları İzleme Örgütü (Euro-Mediterranean Human Rights Monitor), İsrail makamlarına bu olaylarla ilgili güvenilir ve şeffaf bir soruşturma başlatma ve sorumluları adalet önüne çıkarma çağrısında bulunmaktadır. Bu tür olayların görmezden gelinmesi, diğer failer için yeşil ışık yakılması anlamına gelmekte ve insan hayatına yönelik tam bir kayıtsızlık mesajı vermektedir.

Örgüt ayrıca, **Cenevre Sözleşmesi'ne taraf devletleri**, İsrail'in uluslararası hukuka uymasını sağlamak amacıyla somut adımlar atmaya ve İsrail üzerinde baskı kurmaya çağırmaktadır. Bunun yanı sıra örgüt, **yargısız ve keyfi infazlar** ile **Filistin topraklarındaki insan hakları** konularından sorumlu iki Birleşmiş Milletler Özel Raportörünü bölgeyi ziyaret etmeye ve bu raporda anlatılan olaylar hakkında soruşturma başlatmaya davet etmektedir.